Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 90. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 10, 1952. VOL. LX

УРЯД ЗАХОПИВ СТАЛЕВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ

ЮНІЯ СТАЛЕВАРНИКІВ ВІДКЛИКАЛА СТРАЙК

Вашингтон. — У год. 10.30 ввечорі, у вівторок 8 квітня, през. Труман виголосив крізь радіо промову до населення, з'ясовуючи небезпеку для країни, якщо вибухне страйк у сталевій промисловості одну мінуту після півночі. Тому, що теперішні часи це не нормальні, а надзвичайні часи в історії країни, а Америка являється рятунком вільного світу, Труман, як президент Злучених Держав почувається до відповідальности за долю цієї країни. Якщо б прийшло до страйку в такій основній промисловості, як сталева промисловість, тоді буде застановлена оборонна продукція, перестануть іти транспорти для потреб наших вояків у Кореї і буде припинена наша атомова програма. Щоб недопустити до послаблення ЗДА і до небезпеки, яка з цього прийшла б, „я не виконав би моєї присяги, складеної при перебиранні свого уряду, якщо я не зробив усього, що треба, щоб постачити (нашим воякам) зброї й амуніції, потрібної для їхнього пережиття" — твердив Труман і видав такі зарядження у своїй промові: 1. Департамент торгівлі перебирає негайно під своє керівництво сталеві фабрики і наглядає над виконанням праці в них; 2. директор мобілізації має запросити представників сталевої промисловости і юнії сталеварників приїхати до Вашингтону так скоро, як тільки можна, щоб вести дальші переговори в справі наладнання спору над підвищкою платень.

Після проголошення цього зарядження, президент у своїй промові застановився точніше над подіями, які спричинили загрозу страйку. Він признав юнії право вимагати більшої платні, згідно з вимогами закону, який передбачує підвищку платень відповідно до змінених життєвих обставин. На таку підвищку погодилася Рада Стабілізації Платень, одначе проти неї станули підприємці, вимагаючи для себе водночас підвищки цін сталі. Президент твердить, що така вимога неоправдана, бо підприємці заробляють і так більше ніж коли небудь, а якщо б вони добилися такої підвищки тепер, то це захитало б рівновагу в теперішній економії країни і спричинило б ще більшу інфляцію й економічне замішання. Тому, що ця справа пильна, президент, не покористувався законом Тефта-Гартлі для наладнання спору в сталевій промисловості. Крім того — як він сказав — час, передбачений в цьому законі вже й так був ужитий, бо юнія відкладала страйк двома наворотами, а представники сталевої промисловости не виказали своєї прихильности до вимог робітництва. Випрадавши захоплення всієї промисловости, президент заявив, що від тепер як підприємці так і робітники мають працювати під керівництвом уряду Злучених Держав, а водночас мають вести переговори для наладнання спору.

Негайно після промови президента голова юнії сталеварників, Филип Морей, видав наказ членам юнії не виходити на страйк і продовжувати працю як звичайно. Секретар торгівлі Чарлз Сойєр проголосив перебрання керівництва в сталевих підприємствах подаючи це до відома підприємців телефоном, та візвав підприємців і робітників до співпраці.

Це перший раз в історії ЗДА, президент захоплює під владу уряду сталеву індустрію і тому її представники зголосили негайно спротив проти такого зарядження, попереджаючи, що підуть з цією справою до судів.

Буліт свідчить про Гісса як совєтського шпигуна

Вашингтон. — Колишній американський амбасадор до Франції, Вилієм К. Буліт, складаючи свідчення в сенатській комісії внутрішньої безпеки, заявив, що ще в 1939 р. він знав, що обидва брати, Алджер і Донлд Гісси, були совєтськими шпигами, як про це повідомив його тодішній французький прем'єр, Едвард Даладіє, покликуючись на звідомлення французької розвідчої служби. Даладіє сказав в 1939 р., що Совєти мають двох шпигів в американському департаменті стейту. На це сказав Буліт, що імени Гісс навіть нема в цьому департаменті і що, „Гісс" це тільки сичіння гаду. Та коли після того Буліт приїхав до Вашингтону, застав Алджера Гісса в департаменті стейту як помічника д-ра Стенлі Горнбека, голови відділу Далекосхідніх справ. Він повідомив про це Горнбека, дораджуючи прослідити твердження Даладіє, хоч він не чув нічого про Доналда Гісса. — Буліт був теж амбасадором до Совєтів в рр. 1933-1937. У 1936 р. відвідав його в Москві проф. Овен Латімор, взиваючи його дораджувати през. Рузвелтові, щоб він негайно визнав незалежність Зверхньої Монголії від Китаю. Він твердив, що Монголія незалежна і не стоїть під жадною контролею Совєтів. Буліт набрав тоді переконання, що Латімор або не знає нічого про Монголію, або навмисне старається помогти комуністам у поширенні комуністичної влади, бо Буліт мав тоді інформації, що Монголію опанувала совєтська таємна поліція.

ТЕФТ ПЕРЕМОЖЦЕМ ПРИ ПРАВИБОРАХ У СТЕЙТІ ІЛИНОЙ

Шікаґо. — Сен. Роберт А. Тефт дістав надсподівану кількість голосів при правиборах Республіканської партії в стейті Ілиной, у якому положене друґе величиною американське місто Шікаґо. Досьогоднішні обчислення з 3,060 — на усіх 9,610 — виборчих округів, виказують 215,809 голосів, відданих на Тефта; на його суперника Стассена голосувало 35,040 осіб; на Айзенгавера (дописаних голосів) було 29,235, на Бендера 7,556, на МекАртура (дописаних) 2,254. У Демократичній партії досі обчислений вислід голосування в 2,109 виборчих округах, виявляє 129,264 голосів, відданих на сен. Естеса Кіфовера і 524 дописаних на губернатора Стівенсона. Прихильники Айзенгатера передбачують, що він дістане 130,000 республіканських голосів, одначе це ледви чи змінить сили партійної делеґації, яку добуває Тефт. У Демократичній партії Кіфовер не має в Ілиной суперника і мабуть тому кількість демократичних голосів відсотково менша ніж республіканських, де йдуть переговори за популярність кандидатів. Адлай Стівенсон, як кандидат на губернатора з Демократичної партії, дістав 96,405 голосів. Стейт Ілиной дає 50 делегатів до краєвих конвенцій, отже це причина, чому на цей стейт зосереджують свої сили обидві великі політичні партії.

„ЛЮЛЬКА МИРУ" НЕ МАЛА УСПІХУ

Стабілізатор заробітної платні Натан Фізінґер закурює в Ню Йорку люльку, намагаючись в останній хвилині довести до порозуміння та замирення між підприємцями і робітниками стальної індустрії. Його зусилля не мали успіху і президент Труман, щоб не допустити до страйку, що наніс би великих втрат і шкод оборонним зусиллям країни, скористав із своїх повновластей та рішив захопити стальну індустрію під урядову контролю

СЕНАТОРИ ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ У.К.К.

Вашинґтон. — Свого часу Український Конґресовий Комітет випустив брошурку, з'ясовуючи своє становище в поодиноких політичних проблемах відносно Сходу Европи та большевизму. Брошурка була розіслана сенаторам, конґресменам та іншим представникам і виразникм американської політики. Тепер почали напливати відповіді, в яких сенатори висловлюють свої думки на заторкнені в брошурці теми. Сенатор Карл Е. Мундт, дякує за інформації та висловлює свою радість з факту, „що в Україні є ще багато активних і сміливих приятелів волі", висловлюючи рівночасно свою „щиру надію, що вони в недалекій вже майбутності зможуть користати з тих вольностей, на які вони так дуже заслужили." Сенатор Гомер Ферґусон дякує за брошурку, запевняючи, що він при першій нагоді основно познайомиться з видвигненими в ній пропозиціями. Сенатор Ричард Ніксон, у відповідь на брошуру, запевняє, що він — завжди проповідував програму допомоги і заохоти для величезних мас борців за волю за залізною заслоною. Він вважає, що занедбання тої ділянки теперішнім американським урядом є одною з його найбільших недомагань. „В наших намаганнях — пише сенатор Ніксон — виключити комуністичну загрозу для вільного світу без конечности війни, — я вважаю за найбільш важливий поодинчий фактор, на який ми повинні звернути головну увагу, активну програму допомоги і підтримки визвольних рухів народів за залізною заслоною, скерованих на повалення тоталітарних урядів та встановлення на їх місце демократичних режимів." Подібні думки висловлюють теж інші сенатори.

Продовжується інтензивна підготовка до паради льояльности

Ню Йорк. — Українські організації і товариства метропольної округи в цьому році, подібно як і в попередніх, ведуть інтензивну підготовку до своєї участи в традиційній уже Параді Льояльности, що відбудеться з кінцем цього місяця в противагу до влаштовуваних з нагоди 1-го травня підривних демонстрацій комуністичної п'ятої колони. Українська група в цьому році під час паради очолюватиме всі інші національностеві групи. Численні організації вже зголосили свою участь в тій параді та інтензивно до неї приготовляються. Для обговорення дальших організаційних подробиць відбудеться в найближчу п'ятницю, дня 11-го квітня, окремі наради представників всіх місцевих організацій. Наради відбудуться в приміщенні Демократичного Клюбу при Ст. Маркс Плейс та почнуться в год. 7-ій ввечорі. Комітет української участи в Параді прохає всі організації Ню Йорку і метрополії, щоб обов'язково вислали на ці збори своїх представників та щоб призначили відповідні фонди на покриття зв'язаних з парадою великих видатків.

Франк Костелло засуджений на півтора року тюрми

Ню Йорк. — Федеральний суддя Силвестер Райен видав присуд на відомого верховода в підпольних підприємствах забороненої гри, Франка Костелло, на півтора року тюрми й $5,000 грошевої кари. Костелло вмів затримати рівновагу, вислухавши присуду, кажучи: „Дякую вам, пане суддя". Після того його адвокат зголосив апеляцію від присуду, і Костелло вийшов на волю за дотеперішньою порукою $5,000. Грошеву кару він має заплатити без уваги на апеляцію. Костелло був звісний здавна, як підпольна сила, що має вплив на політичні справи в Ню Йорку і в інших великих містах. Він сидів у тюрмі 10 місяців у 1915 р. за незаконне ношення зброї. Від тоді він поступав обережно, аж сенатська слідча комісія під головством Кіфовера притягнула його свідчення про свій маєток і способи, як він його добився. Коли він відмовився свідчити, уряд поставив його в січні під суд за непослух, одначе судейська лава не могла погодитися над питанням про його вину. Вдруге поставив його уряд під суд, що покінчився у п'ятницю минулого тижня. Цим разом судейська лава признала його винним, а тепер суддя наклав на нього кару.

СТАЛІН НА ПОЛЬСЬКИХ ПОШТОВИХ МАРКАХ

Один читач „Свободи" прислав до Редакції польську поштову марку в ціні 90 грошів, на якій видрукуваний Сталін в уніформі маршала. На марці вміщений напис: „Місяць поглиблення польсько-радянської приязні". Це, мабуть, вперве Сталін являється на польських поштових марках.

ТРУМАН ЗАКЛИКАЄ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ НУЖДЕННОСТИ В СВІТІ

Вашингтон. — Президент Труман передбачує можливість виникнення диктатури „жахливішої навіть, як совєтська", якщо ЗДА не допоможуть страждаючому людству. У зверненні, приготованому для конференції Міжнародньої Економіки й Соціяльного розвитку, Труман твердить, що постійний мир усуне голод, недуги й біду, що винищують половину людства. Задум президента, виголосити особисто свою промову, був змінений з огляду на страйк в сталеварнях. Довелося поширити його думки через радіо, — звернення відчитав державний секретар Дін Ачесон. Труман підкреслив, що мета його програми допомоги недорозвиненим країнам, це розкрити перед народами Азії й Америки істоту Американської Революції, а це проважить до творчої праці вільної людини. „Збідовані маси використовує у відповідну пору кожна диктатура нашого часу, як східців до могутности", — ствердив Труман, подаючи, за приклад, як оволоділи масами японські воєнні можновладці, Гітлер, а тепер совєтський імперіялізм, — у майбутньому ж цими масами може оволодіти „диктатура жахливіша навіть, як совєтська". Згадуючи про Американську Революцію, президент не мав на думці лише революцію 1776 року. „Американська революція ніколи не припиняється", сказав він, ствердивши, що кожне покоління американського народу змінює давні шляхи свого життя і накреслює нові, прагнучи осягнути все більше свободи й добробуту для всього людства. Спокою не може бути, доки біднусть пануватиме у світі. „Ми не спроможні пробувати, як острів добробуту в морі людської біди". Лише одна річ, — запевнення народам Сходу тричі удень доброї їжі спричинить більший поштовх, ніж усі армії й бої в історії". Труман вказав на нагальність цієї справи й на необхідність використати час для походу проти голоду й біди. Ворохобники в Азії впливають на народи обіцянками здобути економічну й політичну волю, хоч ці народи не хочуть служити чужим імперіялізмам, зокрема совєтському.

Дезерції загрозою для совєтської армії в Німеччині

Берлін. — З поінформованих джерел заявляють, що в останньому часі знову почалися масові дезерції з совєтської армії в Східній Німеччині на захід, що в обставинах може створити серйозну загрозу для тої армії. Це тим більше, що ці дезерції і збільшуються, не зважаючи на суворі совєтські протизаходи та на драконські кари за дезерцію. Випадки дезерції, що були найбільші в роках 1946-1949, були поважно зменшилися в останніх двох роках, бо совєтське командування було виключило всі існуючі можливості такої дезерції. Совєтських вояків цілими місяцями тримали в казармах без права виходу з них, їм суворо заборонено зустрічатися і розмовляти з німцями і рівночасно влаштовано низку „показових покарань" за порушення дисципліни. Проте, в останніх місяцях совєтські вояки, виходило б, знайшли нові можливості дезерції і з них вповні користають. — Рівночасно із збільшенням дезерції, в аліянтські руки попали нові важливі інформації про совєтську армію, як теж і деякі підсовєтські громадяни, що в обставинах могли б відіграти важливу ролю. Натомість серйозно зменшився активний німецький резистанс проти большевизму в Східній Німеччині. Це не тому, що німці погодилися з большевизмом, але головно тому, що німці, хоча відважні і боєві, — проте погані конспіратори і це дає совєтським властям можливість успішно боротися проти німецького резистансу вже в його зародках. Натомість знавці підсовєтських німецьких відносин вважають, що цей німецький резистанс, хоча послаблений тепер, має великі потенційні можливості та міг би відіграти важливу ролю в змінених обставинах, напр. під час війни.

Загроза мільйонового страйку в Японії

Токіо. — Японія стоїть перед загрозою страйку, що має обхопити мільйон робітників з таких важливих ділянок, як транспорт, залізниці та сталева промисловість. Цей страйк мав би зачатися в суботу і бути протестом проти урядового проєкту закону про контролю публічних організацій. Новий проєкт закону давав би право урядові розв'язувати підривні організації та карати їх членів. Представники уряду заявляють, що вістря закону звернене проти комуністів, але робітничі юнії побоюються, що закон можна буде застосувати і до робітничих некомуністичних організацій після того, як Японію залишить американська армія. Подібний страйк грозив Японії 1947-го року, але тоді генерал Доґлес МекАртур не допустив до нього. Тепер генерал Метью Б. Ріджвей находиться т трохи іншій ситуації після підписання мирового договору з Японією.

Знову смерть парашутиста через незрозуміння наказу

Форт Гуд, у стейті Тексас. — Один парашутист згинув, а коло сто зазнало потовчення або каліцтва під час вправ з парашутами на маневрах. У загальному в маневрах беруть участь 150,000 вояків, крім двох відділів повітряних сил. З уваги на сильні вітри, прийшов наказ відкликати зіскок парашутистів 508 повітряного полку, який охоплює 3,120 осіб. Непорозуміння прийшло з того, що наказ видано запізно. Два боєві літаки, що везли парашутистів зударилися і серед того один пілот вбився, а другий зіскочив без шкоди. Інші літаки скинули парашутистів правильно, не зважаючи на вітер що віяв зі скорістю 70 миль на годину. За правильником парашутистів, вільно спускати під час вправ коли вітер не перевищає швидкости 15 миль. Підчас злету прийшло до потовчення цілої сотні літунів.

Обмежують виводи в обороні комуністів у Каліфорнії

Лос Анджелес. — Суддя Вилієм К. Метюз, що проводить судовій розправі проти 16 комуністичних провідників, звернув увагу оборонців, що історичні виводи з насвітленням подій під час паризької революції з 1871 р. не мають причинового зв'язку з теперішньою діяльністю американських комуністів і тому треба, в дальших виводах, обмежити історичні оповідання, що трапилися тому сто років. Вони забрали цілий день часу під час розправи, коли прийшло до ставлення перехресних питань сьомому з черги урядовому свідкові — Виліємові Фоардові, що виявляв затії комуністів у змаганні до повалення американського уряду.

АЛІЯНТИ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНИХ ПІДСТУПІВ НА ПЕРЕГОВОРАХ

Токіо. — Аліянтські представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї виявили вчора свою рішучість проти комуністичних підступів та намагань „виторгувати щось за ніщо", як це заявив кореспондентам член аліянтської делеґації — ген. В. К. Гаррісон. Діло в тому, що комуністи видвигнули фіктивну проблему, домагаючись включення совєтського представника в невтральну комісію, яка мала б перевіряти виконання постанов перемир'я після його підписання. Тепер червоні виявили готовість евентуально відступити від того домагання, якщо аліянти погодяться на інше домагання, а саме відносно права на будову аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я. Це й є комуністичне намагання вторгувати „щось за ніщо". Аліянтський представник каже, що червоні тільки на те й видвигнули справу совєтської участи в невтральній контрольній комісії, щоб опісля могти проміняти цю фікцію за конкретну справу будови аеродромів. В тій цілі комуністи домагалися, щоб обі ці проблеми обговорювати спільно, на що аліянти готові погодитися, але з виразним застереженням, що вони не думають йти на того роду компроміси, які не були б жадними компромісами, тільки „чистим зиском" для комуністів. На вчорашніх нарадах не заторкувано справи виміни полонених, що становить одну з головних суперечностей на переговорах, бо аліянти домагаються, щоб репатріяція відбувалася тільки на добровільній базі, тоді, коли червоні обстоюють своє домагання примусової репатріяції всіх полонених. В останньому були виникли підозріння, що в цій справі могло б дійти до „компромісу" в тому напрямку, що аліянти евентуально погодилися б на примусову репатріяцію, одержавши комуністичне запевнення, що проти тих полонених в жадному разі не будуть застосовані будь-які репресії. Проте, загальна опінія в Америці та в інших аліянтських країнах солідарно виступила проти самих тільки підозрінь такої можливості.

Французький уряд дістав заяву довір'я в справі бюджету

Париж. — Уряд прем'єра Антуана Піне здобув вчора в Національній Асамблеї досить несподівану перемогу над опозицією, діставши довір'я Асамблеї в справі здобуття фондів на покриття бюджетових видатків. Перемога Піне, яка виявила виразний зворот направо французьких настроїв, тимбільша, що голосування відбулося аж десять разів над поодинокими проблемами. — Бюджетова програма в цілости була принята більшістю 311 голосів проти 206, хоча в голосуванні над поодинокими проблемами ця пропорція голосів була різна. Перед голосуванням прем'єр вияснив, що хоча це голосування відбудеться десять разів над десяти різними проблемами, проте вони всі творять одну цілість. Своє становище він підтримував тим, що урядова програма бюджету необхідна для виконання тих оборонних зобов'язань, які Франція перебрала на себе на конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту в Лісбоні.

Створено про-французький уряд Тунісу

Париж. — Французький генеральний резидент Тунісу вчора формально повідомив про створення про-французького уряду Тунісу, після примусової відставки попереднього націоналістичного уряду, заарештування націоналістичного прем'єра та кількох міністрів і проголошення виїмкового положення в протектораті. Після двох тижнів переговорів та зусиль, бей Тунісу остаточно погодився на створення нового уряду, який складається переважно з місцевих „нотаблів" та на чолі якого стоїть прихильно наставлений до Франції Саляґеддіне Баккуше. Французи заповіли відкликання виїмкового положення та звільнення всіх заарештованих негайно після сформування нового уряду та перебрання ним влади й нормалізації відносин. Рівночасно мають початися нові французько-туніські переговори для поширення самоуправління Тунісу та для поступового розвитку до його повної незалежности.

Еспанська позичка для Марокка

Мадрид. — Еспанський уряд офіціяльно повідомив, що він признав 260,000,000 пезетів (6,500,000 долярів) позички для каліфів еспанського Марокка. Позичка призначена на фінансування п'ятирічного пляну публічних робіт, зокрема на будову нових доріг, розбудову портів, меліораційних робіт і т. п. Ця акція, рівночасно з попереднім домаганням еспанської контролі поліційних сил в Танжері, призначена цілком виразно на піднесення еспанського авторитету в арабському світі з одного боку, а на зменшення французького авторитету з другого.

АНГЛІЙЦІ ПРИВАТНО ТОРГУЮТЬ З ЧЕРВОНИМ КИТАЄМ

Москва. — Міжнародня Економічна Конференція, що відбувається в цьому місті, проголосила найбільший свій дотеперішній успіх, а саме заключення англійсько-китайського торговельного пробного договору, що предвиджує виміну товарів між обидвома державами в висоті 28.000,000 долярів. Підписано в Москві ще й інші торговельні договори, — але англійсько-китайський уважають за найбільший. Англійці мають продавати червоному Китаєві текстилії, хемікалії а також метали, за виїмком алюмінія і міді. Китайці мали б продавати Англії бункерне вугілля, щетину, заморожені яйця, сою, оливу з земляних горішків і чай. Голова совєтської делеґації, Василь В. Кузнецов, манить чужі делеґації високими совєтськими замовленнями. Він каже, що совєтські торговельні замовлення могли б дати працю двом мільйонам робітників поза межами СССР. Та ці його приманчиві слова не мають відповідних наслідків. З Лондону повідомляють, що заключений у Москві англо-китайський торговельний договір — це чисто приватна справа окремих фірм. На вивіз товарів з Англії треба буде в окремому випадку мати позволення Торговельної Ради.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОПРАВДАНА ТРИВОГА

Американська публічна опінія, як це виявляється в пресі і з виступів в Конґресі, глибоко затривожена розвитком на переговорах в справі перемир'я в Кореї. Переговори, як відомо, від деякого часу зупинились на „мертвій точці" суперечностей в трьох головних справах: 1) вимаганої аліянтами і заперечуваної комуністами добровільної бази для репатріяції полонених; 2) вимаганої комуністами і відкидуваної аліянтами совєтської участи в невтральній комісії для контролі виконання постанов перемир'я, та 3) вимаганого комуністами і відкидуваного аліянтами права на будову аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я. В останніх днях, зокрема після відвідин аліянтського головного команданта ген. Ріджвея в Кореї, з аліянтського і з комуністичного боку заговорено про можливість „компромісу" в тих спірних справах і навіть конкретно говориться про можливість завершення переговорів впродовж найближчих трьох тижнів.

Ані з аліянтського, ані з комуністичного боку нічого конкретного не сказано про характер сподіваного компромісу та в якій справі чи справах він мав би наступити. Натомість комуністичні радіостанції та ціла комуністична пропаґанда нагло почала закликати своїх вояків в аліянтському полоні до повороту „на родіну", обіцюючи їм повне уласкавлення та безкарність за їхні виступи проти комунізму під час перебування в полоні. Це й викликало ґрізне підозріння, що компроміс міг би наступити власне в цій справі та що аліянти могли б погодитися на вимагану комуністами примусову репатріяцію всіх полонених, задовольняючись тільки комуністичними запевненями, що цим полоненим „волос з голови не спаде".

Немає жадних підстав твердити, що мова про компроміс власне в цій справі, але вже самі тільки припущення такої можливости викликали найширші і найрішучіші застереження американської і міжнародної публічної опінії.

В аліянтському полоні є коло 130,000 полонених північно-корейських і комуно-китайських вояків. Досі понад 20,000 з них найбільш рішучо висловилися проти повороту під комуністичний режим. Тисячі з них, для заманіфестування свого наставлення, витатуували собі на тілі всілякі протикомуністичні гасла. Правда, комуністи обіцяють їм „уласкавлення", але ввесь світ знає сьогодні вартість таких обіцянок.

Аліянти взагалі, а Злучені Держави зокрема, не можуть і не сміють ломити свого слова. Багато з цих полонени, які тепер відмовляються від повороту до комуністичних країн, самі і добровільно перебігли до аліянтів з ненависти до комунізму. Ще інші послухали закликів аліянтського командування, що обіцяло їм опіку і охорону та заохочувало їх до дезерції. Якщоб не ці обіцянки, багато з тих вояків ніколи не були б опинилися в аліянтському полоні.

Комуністичні обіцянки не мають найменшої вартости ані значення. Примусова репатріяція всіх полонених, якщоб на такий компроміс аліянти — не дай Боже — погодилися, означала б практично смерть тих людей. Вже цей факт є найбільш кричучим аргументом проти такого „компромісу". *Але в гру входить ще далеко більше* ніж доля тих людей. В це вмішана і від цього залежить найбільш основна і суттєва справа міжнародної моралі, в ім'я якої Захід веде свою оборонну політику проти аморального большевизму. В гру входить справа чести, без якої мир не був би жадним миром. Аліянти воліли б десять разів програти війну на полі бою, ніж мали б такими аморальними методами здубути собі не тільки хвилеве перемир'я, але навіть мир, якщо такий взагалі був би можливий без чести.

З приємністю треба ствердити відрухову реакцію на таку можливість американської публічної опінії. Не тільки в пресі, але й в Конґресі становище тої опінії цілком ясне. Сенатор Ричард Россел в комісії збройних сил заявив, що комуністичні обіцянки „не варта зломаного цента", а конґресмен Волтер Джюд, колишній член американської медичної місії в Китаю, перестерігав, що таким „компромісом ми тільки доказали б, що комуністичний світ є добрий, а наш не варта нічого".

Ще більш рішучі голоси на цю тему пролунали в американській пресі. Н. И. Таймс перестерігає перед легкодушністю в тих справах, покликуючись на величезну моральну шкоду, яку зробила собі Америка своїм становищем в репатріяційних справах в Европі. А Н. И. Ворлд Телеграм говорить цілком виразно і недвозначно: „Ми не можемо купити миру зрадою. Кожне життя, врятоване в такий спосіб, було б треба оплатити багато більшою кількістю інших... Врочисте слово Злучених Держав не може бути збезчещене".

Повторяємо, що ми не знаємо про будь-яку конкретну причину цих побоювань, але вони вже самі по собі є оправдані, хочби в обличчі того, що діялось з нашими та іншими скитальцями в Европі після другої світової війни. Тому й ми прилучуємо свій голос перестороги до загально-американських голосів.

Користування гуманітарними установами

За спонукою Ради Добродійности Міста Ню Йорку, відбулася в понеділок конференція з представниками газет, видаваних для американців, що вживають іншої мови як англійської в своєму побуті. З українських видавництв були заступлені два, а саме „Свобода" й „Новий Світ". Крім того, серед організаторів зібрання був Ярослав Чиж, як представник Загальної Ради Американської Єдности. Зібранню проводив пастор Амон Р. Пепер, а інформації давали секретарки міської Ради Добродійности. Ціллю нарад було в першу чергу розуміння потреб тих, що прибули з европейської скитальщини і підшукання допомоги в їхніх потребах на такий зразок, як її дістають американські громадяни.

Наради були інформативні і їхній хід позначився з однієї сторони повною одвертістю представників міської добродійности, а з другого боку признанням вдячности за таку готовість збоку інформаторів, тобто редакторів „чужомовних" газет, що мають до діла з новими американцями більше ніж сама влада. Інформації подавалися як відповідь на запити, так теж і неформально, тобто шляхом заміток про різні прояви серед нових імігрантів, як теж реєструванням їхніх потреб, і недомагань.

Велику увагу звернено на потребу інформування дотеперішніх „скитальників", що вони не мають підстави побоюватися депортації на випадок, коли вони знайшлися в непередбаченій біді й шукають праці, правничої поради, чи навіть фінансової допомоги в деяких випадках. Діло в тому, що нові імігранти стоять на засаді, що американська допомога дасться тільки громадянам. Представники міської добродійности звертали увагу, що фінансову чи інші допомоги дають не самі тільки міські установи, але й різнородні релігійні й громадські організації, яких адреси можна дістати в міських бюрах. Саме на інформації в справі такої допомоги кладено найбільшу вагу. Щодо правничих порад, то радять удаватися за ними до урядових або приватних Бюр Правничої Допомоги („Лігал Ейд Бюро"), якщо нема кого іншого, хто міг би безплатно, або за малою винагородою займатися такими справами, як це виявилося в Ню Йорку, де домовласники вимагають надзвичайних оплат („бонусу") за винаєм мешкання.

З черги багато часу присвячено питанню, як помогти матерям у приміщенні дітей, коли вони йдуть до праці. Для цієї цілі існують подекуди „норсеріс" (садки), де можна залишити малі діти під доглядом старших осіб безплатно, або за малою оплатою. Дальше звернено увагу на необхідність підшукувати шпиталі для недужих обо для осіб, що потребують операції чи рятунку з нагоди нещасливих припадків. Тут стверджено, що міські установи, отже клініки й шпиталі, не відмовляють такої допомоги, а якщо б трапилося, що відмовлять, то треба все одно звернутися до міського бюра добродійности, щоб дістати інформації, що в таких випадках робити. Існують же приватні шпиталі й установи для бідних, які дають допомогу по своїм силам.

Багато уваги присвячено опіці старшим особам, що опинилися безпомічні в Америці, головно, коли їхні діти, на яких вони були здані, самі попали в біду, або повмерли. Як одну з важливих потреб, поставлено справу підшукання праці інтелектуалістам, що прибувши до Америки, не можуть привикнути до важкої фізичної праці і передчасно сходять у могилу. Піднято думку влаштувати восени курси для перевишколу таких людей, щоб їм уможливити найти працю відповідну до їх сил. Одночасно з цим ішло б підшукування затруднення для безробітних.

Доволі часу зайняло обговорення допомоги шкільній молоді, що хоче йти на вищі науки, одначе трудноці полягають у тому, що досі нема доволі стипендій для загалу шкільної молоді, отже й тут родженої.

Оце зразки справ, якими займається Рада Добродійности, щоб бути готовою на кожний випадок. Тому, що це були тільки інформативні наради, рішено скликати на осінь друге подібне зібрання, на якому теперішні провідники зийдуть уже з якимись плянами. Міські установи будуть час від часу подавати до преси інформації — одні безпосередньо, інші через „Загальну Раду Американської Єдности" — про деякі засадничі справи, як підходити до питання суспільної опіки для нових імігрантів. Висловлено теж надію, що під цим оглядом інші громади зроблять теж своє, а не виключена теж і співпраця федеральних та стейтових установ.

Звертаємо увагу, що про ці проблеми думають не тільки в Ню Йорку, але й в інших містах. За тим треба слідкувати і користати з порад і допомог тим, що їх потребують

Іван Кедрин

ДЕМАГОГІЯ

З усіх дефініцій, що таке „демагогія", мабуть найкраще окреслення у словнику чужих слів таке: „Потурання масі приємними для неї, але фальшивими гаслами". Бо те, що приємне, не конче мусить бути добре, і те, що відповідає бажанням, не конче мусить відповідати правді. Як видко вже з самого старогрецького походження цього слова, демагогією користувались люди вже в давній давнині, в усіх частинах світу й при всіх устроях. Не є правдою, що демагогія є улюбленим засобом якоїсь одної суспільно-політичної течії. Ні, однаково монархісти, як республіканці, однаково соціялісти, як націоналісти, члени різних рас і віровизнань, залюбки користуються демагогією для приєднання собі прихильників, для здобування популярности, для пониження в очах публіки своїх противників. Очевидно, що скрайні течії завжди поквапніше хапаються цього неетичного засобу, бо скрайнім течіям завжди легше виправдуватись, що всі засоби добрі, які ведуть до цілі. Течії „золотої середини", схильніші до компромісу, як мирного засобу полагоджування всякого спору, хапаються за демагогію, що очорнює противника, рідше, але й вони демагогії не цураються, особливо, коли у гру вмішуються персональні амбіції людей, що теорії про примирність і толерантність не можуть погодити з практикою непримирности й однобокости. Скільки лиха накоїла у світі демагогія — про це аж кричать сторінки всесвітньої історії. Скільки лиха накоїла і далі робить демагогія на українському ґрунті — про це можна б писати книжку, черпаючи до неї зміст не тільки з наших давніх часів „княжих крамол" і козацьких „чорних рад", але й нових й найновіших. Тільки не знаємо, чи від такої книжки, її частини про часи найновіші і сучасні, українська атмосфера поздоровішала б, чи може ще погіршала б?! І тому і ці рядки не будуть цікавитись демагогією рідною, а вкажуть на кілька драстичних прикладів сучасної демагогії в неукраїнському світі, проте західньому, навіть не комуністичному де демагогія стала підвалиною режиму, а в демократичному. Це страшенне повчальні приклади, якщо взагалі щось може навчити людей, так мовити з природи, своєю духовою структурою, схильних і прихильних до демагогії.

В Англії боротьба між двома тамошніми теперішніми найбільшими політичними партіями не припиняється, тим більше, що консервативна більшість в обох палатах тільки трохи більша, як була в попередньому парляменті більшість лейбуристська. Недавні вибори в Англії повні були демагогічного галасу. Консервативні закидали лейбуристам, що вони своїми націоналізаційними експериментами простісінько штовхають Велику Британію в комуну, що демобілізацією армії видають на заріз большевикам англійський нарід, що вони по зразку московських большевиків тому тільки воюють проти великої приватної власности, щоб своїх людей робити великими бюрократичними можновладцями. Знову ж лейбуристи вживали одного головного арґументу: не вибірайте Черчила і його людей, бо це значить третя світова війна і підпорядкування Англії американському капіталові, що хоче війни, як — ніби — кожний капітал! Минулися вибори і зараз після них Черчил поїхав до Злучених Держав та вернувся у супроводі ще голоснішого крику своїх партійних противників: Черчил, мовляв, зобов'язався в Америці піддержувати „американську війну"! Тимчасом швидко після цього появились такі офіційні англійські повідомлення: 1) Не Черчил, а його попередник Атлі зобов'язався за свого останнього перебування у Вашинґтоні солідаризуватися з Америкою у загостренні війни проти комуністів на Далекому Сході на випадок невдачі переговорів у Кореї, включно з перенесенням її на китайську територію (бомбардування Манджурії), отже погодився на те, що акуратно його власна і йому прихильна преса найгостріше п'ятнувала, коли ЗДА перестерегли комуністів перед наслідками саботажу мирових зусиль. 2) Не Черчил, але вже уряд лейбуристів по-тихеньку виробляв атомову бомбу, видаючи на неї із закритих бюджетових позицій десятки мільйонів фунтів. В обох цих випадках лейбуристи зробили мудро, поводючись не як доктринерські партійники, а британські державні мужі, — але ж навіщо вони за те саме, що самі робили, накидалися на своїх партійних противників, затроюючи атмосферу в Англії та, з уваги на позицію Англії в усьому світі, перешкоджаючи оздоровлюванню відносин в усьому світі?!

У Франції не всилі вдержатися ніякий уряд довше, як кілька тижнів, хай місяців, бо з будьякої причини перевертається в парляментарному голосуванні об аритметику партійних голосів. „Принципово" проти всіх урядів центро-лівиці чи центро-правиці (теперішня спроба такої урядової комбінації) голосують на правому крилі де-ґолісти, на лівому — комуністи. Всі одностайно погоджуються, що без реформи теперішньої конституції не можна буде не тільки скласти тривкого правління, але й зберегти перед небезпекою внутрішніх потрясень 4 французьку Республіку, проте перешкоджають такій реформі. Найголоснішим демагогічним арґументом і де-ґолістів і комуністів є „запродування" Франції Америці коштом її державницького престижу, свободи рухів і навіть безпеки (наражування на війну, що її можна оминути), та потурання німецькому нео-націоналізмові. Тимчасом в останній заяві ген. Де Ґоля на пресовій конференції з участю близько тисячі французьких і чужинецьких журналістів ген. Де Ґоль заявився рішуче за франко-німецькою згодою, за сильною французькою армією (але „незалежною", отже не в рямцях спільної европейської армії), та проти всякої співпраці з будьякою внутрішньою коаліцією, якщо тільки він, Де Ґоль, не стоятиме на чолі кабінету з місією перевести ревізію конституції. Безумовно, кон'юнктура є по стороні ген. Де Ґоля і дуже можливо, що він дійсно може вдруге врятував би Францію, як її муж Провидіння. Але ж кожному кидаються в очі суперечності у словах і ділах його партії та демагогія, що він нею воює проти французьких патріотів, державних мужів великої мірки, типу Шумана.

(Закінчення на стор. 3.)

Расова проблема в Британській імперії

(Від нашого кореспондента в Лондоні).

Вчора, 31 березня, закінчено в Палаті Лордів дискусію в справі, яка хоч у малій, особистій драмі двох людей — білої жінки і чорного чоловіка, що заключили подружжя, віддзеркалює складну і трудну проблему співжиття рас у Британській Громаді Народів.

Справа дуже проста: законний наслідник влади в племені Баманґвато, в африканськім протектораті Англії, що зветься Бечуанський Край, одружився з англійкою. Він Серецe, вона носить біблійне ім'я — Рут. Обидвоє вже мають малу дитину.

Громадянство в народі Баманґвато поділилося на дві партії: одна стоїть проти одруження Сереце, друга, навпаки, захоплено прийняла факт, що володар Баманґватів має білу жінку. Звичайно, в примітивних відносинах, опозиція мабуть була б примушена мовчати, коли б Сереце став при владі, яка належала в цій країні його предкам. Але англійська колоніяльна влада не хотіла загострення внутрішніх роздорів у цій країні. Сереце мусів залишити свою батьківщину і опинився в Лондоні За нього, владу над баманґватами виконував його дядько Чекеді. За його суворість баманґвати не злюбили Чекеді. І хоч англійський уряд хотів, щоб старшим над баманґватами став остаточно Чекеді, однак опозиція в народі проти нього є така велика, що Чекеді відмовився від влади. Він уважає, що Сереце має вернутися „на стол дід і отець своїх", як писали наші літописці про князів київських.

Уряд Атлі не вирішив, остаточно справи Сереце. Наслідник влади над баманґватами живе в Лондоні і одержує пенсію на прожиток свій з родиною. Він і Рут усяким способом стараються вплинути на громадську опінію Британії, щоб їх пустили в Африку.

Новий міністер колоній, лорд Сейлсбері рішучо відмовився взяти на увагу бажання Сереце. Він заявив, що наслідник влади над баманґватами назавжди позбавляється права бути володарем у своїй країні. А тому, що Сереце настоює на своїм праві правити своїм народом, міністер колонії не хоче дозволити, щоб Сереце вертався на свою батьківщину.

Щоб він не нудився в холодному Лондоні, англійський уряд запропонував Сереце переїхати на Джемейку, де він матиме відповідну до його стану і здібностей працю. Пізніше, коли племя Баманґвато вибере собі іншого начальника, і Сереце відмовиться від своо права на владу, він може бути допущений до повороту на батьківщину.

Це рішення англійського уряду викликало критику в пресі і в парляменті. Опозиція твердить, що лорд Сейлсбері бажає задовольнити уряд Південно-Африканської Унії, на чолі з д-ром Маланом. Малан веде гостру політику „розмежування" між білими і чорними, не визнає за чорними рівного права з білими. Тому визнання права для Сереце бути володарем баманґватів разом з його жінкою, могло б викликати заворушення в Унії, де мішані подружжя недозволені.

Англійський уряд відкидає закиди, мовби він ішов назустріч бажанням д-ра Малана. Лорд Сейлсбері заявляє, що він не може дозволити на поворот Сереце на батківщину лише з причин внутрішнього порядку в племені баманґватів. До речі, і попередній уряд не пускав Сереце в Африку. Урядова преса зазначає, що володар країни не має права заключати таке подружжя, яке може порушити традиції народу і внести непорядок у державне життя. (Натяк на короля Едварда VIII., що мусів зректися трону бо хотів одружитися з жінкою, яка була перед тим двічи розведена).

Однак, між чорними африканцями відгук на рішення лорда Сейлсбері може бути неприхильний. Чорні можуть відчути це рішення, як визнання нерівноправности білих і чорних. Лондонський уряд веде політику підготови африканських племен до самоуправи і незалежности. Для того в англійських школах дається місце чорним студентам, щоб вони могли добути освіту і підготуватися до провідної ролі в своїх країнах.

Драму родини Сереце люди чорного Континенту переживають як свою власну. Коли взяти за увагу, що в Південній Африці також індуси і жовті обмежені в правах з расових причин, то можна зробити висновок що справа Сереце — не така проста, як би декому на перший погляд здавалося.

О. П.

Лев Ясінчук

ОБЛОГА ЛЬВОВА В 1939 Р.

(Уривок з повісті „Данина Молохові").

(1)

Було не дальше як 11-та година перед полуднем, 1. вересня 1939 р. День був соняшний і гарячий, немов серед літа. Небо простягалося синьою банею, не було на ньому ані хмариночки. Стукіт трамваїв, авт і простих селянських возів по камінному брукові Львова приглушував зовсім гуркіт трьох літаків, немов срібних птахів, що пересувалися — здавалося — попід саму синяву склепіння. Левчук був би їх і не запримітив, тих рухомих машин угорі, якщо б на наріжниках не ставали прохожі і не заглядали вгору. За машинами тягнувся біленький дим.

— Дивіть — дивіть наші літаки летять на Гітлєра, — каже якийсь старушок в окулярах, що сперся на свою паличку й задер голову вгору.

— Ах, Матко Боска, — лементує пані з торбинкою харчів; німці летять.

— Які німці, пощо робите паніку! — Це наші вправляються.

— Ні, вони пращаються з Львовом, облітають місто, бо летять на германа, пояснює похожий на студента.

Всі ті розмови у польській мові мішалися з шепотом на вухо деяких зацікавлених.

Левчук що спинився був на мить, пішов швидко до своєї роботи. Вже був близько свого бюра, коли почув глухий гуркіт.

— Єзус-Марія! — крикнула прохожа пані й оглянулася поза себе.

На хіднику спинилися перехожі, оглядалися позад себе, гляділи вгору, але нічого не було помітного.

Ледво Левчук сів за свій стіл, як у кімнату вбіг знайомий і почав лепетіти:

— Війна!

— Але й новину приносите, — перервав йому Левчук. Це знаємо від півночі.

— Війна вже тут! — поправився знайомий.

— Де? У Львові?

— Німецькі літаки збомбардували польське летовище в Скнилові й у Львові кілька камениць недалеко залізничного двірця. Одна бомба впала перед самий вестибюль двірця; є вбиті, присипані й ранені.

— Це звичайна плітка, — не довіряв Левчук. У страха великі очі. Я також бачив, що летіли три літаки, але це звичайні військові вправи.

—Але ж ні, — мені розказували ті, що самі бачили, — боронить свою новинку.

— Щоб мені навіть хто казав, що його вбило то я не повірю, — впевнював Левчук й забрався до своєї роботи.

Співробітники Левчука, що чули цю розмову, були також тієї думки, що коли дійсно були літаки, то хіба польські. А вибуху загалом не було ніякого; може де в каменоломі розбили скалу й уже... бомби. Правду сказати, то ще ніхто не чув вибуху бомби з літака, бо в мирний час чейже нігде не бомбардували, а в першій світовій війні ще не бомбардували міст. Вправді вже від досвітку чути було, що заповідач з радія подавав комусь якісь загадочні вістки: ,гало-гало, 1, 3, 7, 5, 8 А, полетів,... перелетів" і щось подібного. Але хто це розуміє; якісь шифри.

Левчукові теж уже не йшла робота гладко. Кожну його думку перервала підсвідома пригадка — літаки... білий димок...

В звичайну полудневу пору пішов Левчук додому. В місті виглядало всюди спокійно. Навіть селяни, що як запасні вояки тягнулися безперервним валом з клунками на плечах, то в руках, не нарушували спокою. Перед школою св. Магдалини снувалися гурти будучих вояків, що ждали на реєстрацію й виряд. Деякі лежали на вулиці. Дехто покравував хлібець своїм ножиком і заїдав голод.

Вдома заклопотання домашніх.

— Що сталося? — звернувся до дружини.

— Як, що сталося?! Бомбардують місто

— Вже й ти під впливом спліток?

— Це ніякі сплітки, але тверда дійсність.

У кімнаті кинулася йому у вічі розбита шиба. Посередині віконної шкляної тафлі щербата невеличка дірка й від неї немов проміні розходяться риски потрісканого шкла.

— Це хто збив шибу?

— Он поглянь. — І дружина показує йому кусок залізного відламка, що лежав на столі так, як там упав. Це відривок бомби, що її звідти недалеко скинули німці. Що там дістьтся при вулиці „Тихій"!

Так отже це правда. Війна вже аж тут. То не 1914 рік, коли то знищення наступало щойно з наближенням фронту.

Левчук не сів до обіду, тільки побіг швидко, щоб на власні очі переконатися, в якому об'ємі ця правда, про яку дотепер наслухавня і що саме сталося. Прийшов на коротку затишну вуличку „Тиху". Три камениці розвалені. Місцями стоять ще обірвані стіни аж до третього поверху, місцями розколина сягає аж до пивниці. Даху нема. Стріпки стелі на поверхах звисають. Купи грузу, відламки бляхи, скла. Щось тліє. Санітарі виводять побандажованих людей. Інші виносять мертвих, прикритих накиненою якоюнебудь шматою. Народу повно. Одні стривожено приглядаються, деякі нишком утирають очі, дехто перешіптується. Не чути ані одного голосного звуку.

Так ненадійно погинули люди. Може дехто з них складав собі плян сьогоднішньої роботи; може мило розмовляв з дружиною... Діти певно весело гралися, чи може пестилися на колінах матері. Неодна жінка приладжувала обід для своїх, що посходяться на полудне з праці, зо школи...

З тяжкими думками пішов до аптеки, але нігде вже не було ні вати, ні перев'язкових матеріялів. Щойно під одною аптекою побачив великий натовп. Після першого випадку покалічень було більше таких, що хотіли мати дома деякі охоронні засоби. Дотиснувся в середину й купив вату, перевязкову тосьму, йодину і плин що прикладений на шматині до рота й носа, мав нібито хоронити від знищення віддихових проводів трійливими газами.

Після полудня налетіли знов німецькі літаки й кинули бомби. Мешканці камениці збіглися з переполохом до пивниці, що не мала ніякого помосту; віяло з неї стухлістю. Левчук освідомив собі, що може треба буде часто сюди забігати, а то й пересиджувати. В такому бруді буде важко перебувати. Як призначений „протипожежником" їхнього дому, взяв мітлу й пообмітав довгу закурену павутину, що насіла на нетинкованих стінах пивниці і звисала зо стелі. З черги забрався вкладати в тій же пивниці поміст з дощок. До вечора був поміст готовий у цілому пивничному коридорі, за вимком місця перед його власним переділом. Не стало часу. Нічого; місця доволі. Його рідня теж приміститься на помості.

Не дали спокою німецькі літаки й під вечір. Мешканці камениці посходилися до пивниці з усяким крамом; деякі вигідні жінки поприносили з собою лежаки, порозкладали фотелі й порозлягалися на них вигідно.

Воєнні дії в напрямку на Львів поступали незвичайно швидко. Починаючи від Сяну й Буга, німецькі війська не мали майже ніякого опору з боку поляків. За кілька днів почали вже острілювати місто з гармат. Тоді мешканці камениць переносилися до пивниць навіть на спання, щоб серед ночі не бігати по сходах. Для камениці, де мешкав Левчук побільшувало небезпеку ще й те, що поляки поставили на вулиці недалечко барикаду. За барикадою вмістили дві 8-цалеві гармати. Не треба було бути стратегом, щоб додумуватися, що німці почнуть бомбити гарматню батерію, якщо тільки вислідять її; тоді попадеться сумежним каменицям!

(Продовження буде).

Н. Король

РОСІЙСЬКІ ІМПЕРІЯЛІСТИ ЗАВЖДИ ОДНАКОВІ

(Спогади з минулого)

Після того як Українська Армія відступила на захід під натиском большевицьких банд, на провесні 1919 року, усю окуповану частину України охопили повстання. Для постійного зв'язку зі Штабом Головного Отамана Армії та для того, щоби керівників повстанських загонів тримати на ідеологічнім політичнім рівні — майже в кожний більший загін повстанців було відряджено зі Штабу Армії по одному а то і по кілька старшин. Ці старшини рідко коли були відомі як емісари Головного Отамана в повстанських загонах, але завдяки своїм якостям завше користувались не абиякими впливами. Хоч бували випадки, коли вони платили своїм життям. Це траплялось, що правда, рідко і в тих загонах куди большевики засилали своїх агентів з розкладовими цілями.

Мені довелося в ролі такого емісара Штабу Головного Отамана перебувати довший час в загоні Анания Григоровича Волинця в південній частині Поділля — Браслав — Гайсин — Умань — Липовець — Ладижин — Ольгопіль — Голта — Валта. Крім самого Волинця в загоні нікому не було відоме моє емісарство. І я успішно командував різної величини загонами кінноти.

Наша боротьба, як кожного повстанського загону, полягала в нищенні большевицьких військових відділів, відділів „продармії", що грабували населення, збираючи так звану „продразвйорстку" та місцевої большевицької влади різноманітних „ревкомів" від сільських до повітових та губерніяльних.

Зустріч з більшими большевицькими силами, що нараховували до сотні тисяч вояків відбулася трохи пізніше, про що далі.

Повстанський загін Волинця в той час нараховував 20,000 вояків з них 3,500 прекрасно озброєної та вишколеної кінноти, 18 різних калібрів гармат, коло сотні різних кулеметів та два бронепотяги, що ходили по вузькій колії — гордість Волинця, що були опанцеровані власними силами в залізничих майстернях станції Гайворон на його бажання. Але на жаль, нам завше бракувало патронів до рушниць та кулеметів, стрілен до гармат, а для бронепотягів треба було пиляти на паливо ліс. Наша кіннота нас виручала в боях, орудуючи з мистецтвом подивугідним шаблями та піками, появляючись та зникаючи як вихор. Піхота теж орудувала переважно холодною зброєю. І лиш у виключних випадках доводилось користатись вогнепальною бросією. Брак боєприпасів примусив Волинця накласти свою руку на всі горілчані заводи та ґуральні. У населення за горілку вимінювали патрони та гарматні стрільна. До обмінних пунктів привозилось боєприпаси за 500 — 600 кілометрів.

Але все ж таки найліпшими інтендантами для нас були самі большевики. Була створена спеціяльна розвідка, очолювана здібними у цім відношенні Ярославом Гарасимовичем, завданням якої було полювати далеко поза район діяльности за большевицькими бандами багатими на боєприпаси.

У цих відношеннях подивугідна була винахідливість Волинця — молодого порівнюючи чоловіка, що тільки в 1916 році скінчив Херсонську середню агрономічну школу. Його організаційні здібності та військовий хист і спрут пригадували наших відважних предків — дружинників княжих часів та пізніших запорожців, коли про ворога питались де він, а не скільки його. Одягнути, взути, озброїти, а саме головне тримати в послусі таку кількість людей треба було мати не абиякий хист. Не зважаючи на те, що в загоні було досить офіцерів до підполковників генерального штабу включно, правників з суддейським стажем тощо — авторитет Волинця був загально визнаний усіма. Правда для цього ще й була особиста команда, яку підібрав він сам собі. В цій команді в кількості 50-60 душ були українці і було п'ять жидів — Гершон Гарш, чи просто Гриць; Бень Чуднівський — веселі відважні хлопці, Теплицький чи Сашко, Терпиловський Йов та Зусман Шльома — Семен. Це була не особиста охорона, а якесь своєрідне братство де всі були за одного, а один за всіх. Сам же охоронюваний був тільки всього старшим товаришем.

(Кінець буде)

ДЕМАГОГІЯ

(Початок на стор. 2-гій)

Німеччина стала котловищем герців. Як в Англії лейбуристська опозиція накинула урядові проблематику закордонної політики („війна—мир"), як базу виборчої кампанії, таксамо в Німеччині соціялісти накинули як таку базу питання реміліташизації Німеччини. „Для з'єднання собі народу — пише буквально центральний орган німецької соціял-демократії — належить щось більше, як наповнений чужими грішми мішок і влаштовані з люксусом канцелярії урядової пропаґанди". Аденавер — мовляв — це другий Чан-Кай-ші, що його піддержував тільки американський капітал. Коли аліянти здемобілізували німецьку армію і здемонтували німецькі фабрики, то хай же тепер боронять Німеччину перед Совєтами та не стягають на Німеччину гніву Совєтів, реміліторизуючи її. Бо краща совєтська „мирна окупація" „невтральної" країни, (бодай — кажуть соціялісти — вся Німеччина буде тоді „об'єднана": точнісінько соборна українська підсовєтська неволя!), як провокувати Совєти своєю збройною ворожою поставою. Очевидно, що тут аж проситься спитати: А чи Західна Німеччина, не озброївшись, не стане сяк-чи-так тереном збройних дій, де обидві сторони, і совєтська і аліянтська, не будуть найменшій мірі церемонитись із „невтральними" німцями, їх містами, їх добром?! І чи „невтральність" може щось помогти в обороні перед таким противником, як Совєти?! Чи краще давати себе знищити безборонно, чи боронити себе із зброєю в руці, із шансами оборонитись та причинитись до розвалу ворога?! І аж напрошується порівнання нинішніх арґументів німецьких соціялістів із тоном і характером колишньої кампанії) правої артії т. зв. „німецьких націоналістів" проти Штреземана. Точнісько та сама розперезана і безпардонна демагогія.

А терен Америки? Радимо прочитати звідомлення про 30 промов, що їх виголосив впродовж 3 днів у стейті Ню Гемшир сенатор Тефт у своїй передвиборчій кампанії і про реакцію, що її викликав ними у своїх противників...

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Виснення в справі Роковин Крут

В щоденнику „Свобода" ч. 61. від 12. 3. 1952. в розділі „З життя громад і організацій" була поміщена допись за підписом „Т" п. з. „Імпрези в лютому".

В згаданій дописі дописувач інформує читачів про відзначення роковин Крутянського Чину у Филаделфії дослівно так: „Роковини бою під Крутами відсвяткувала Филаделфія двома академіями. Одну влаштували організації молоді: ОДУМ і ОДВУ, як теж і інші організації. Другу академію в роковини Крут влаштував СУМ і споріднені організації молоді."

Тому, що таке повідомлення могло б ввести в блуд загал читачів „Свободи", вважаємо нашим обов'язком подати до публічного відома слідуюче:

1. Не відповідає дійсності, що СУМА із „спорідненими" організаціями влаштувала другу академію в роковини бою під Крутами, як це твердить в дописі п. „Т", натомість правдою є те, що перше свято для відзначення Крутянських Роковин в виді маніфестаційного віча молоді міста Филаделфії відбулося 3. лютого 1952. року і було влаштоване Комітетом Співпраці Молодечих Організацій Молоді у Филаделфії, в склад якого входять: Ліґа Українсько-Американської Католицької Молоді, Пласт, Українсько - Американський Університетський Клюб, СУМА, Спортове Товариство „Тризуб" та Товариство Українських Студентів Католиків „Обнова".

Крім повищих молодечих Організацій, що були спонзорами того свята, на вічі виступали також представники таких організацій: Учасники Рейдуючих Частин УПА, Американські Ветерани Чужинецьких Воєн, Американський Леґіон, Українсько-Американські Ветерани, ОбВУА і від Козаків. Письмові привіти зложили: Філія УККА та Відділ „Самопомочі".

2. Не відповідає дійсності, що ОДУМ і ОДВУ враз з іншими організаціями, як це виходить з допису пана „Т", улаштували першу Крутянську Академію на терені Филаделфії, натомість правдою є те, що в два тижні після відзначення Крутянського Чину маніфестаційним вічем молоді, зорганізованим Комітетом Співпраці Молодечих Організацій у Филаделфії, на терені Филаделфії відбулася друга академія для відзначення бою під Крутами, влаштована ОДУМ-ом, молодечим відділом ОДВУ та Лігою Православної Молоді, так як це було подано в радіооголошенні та летючках.

3. Реасумуючи вищенаведені факти, констатуємо, що ані СУМА, ані жодна інша молодеча організація, яка брала участь в крутянській маніфестації на базі Комітету Співпраці, в ніякий спосіб не виступала проти подвійного святкування одної і тої ж самої дати, як і з другого боку ані ОДУМ, ані жоден інший із співорганізаторів другої крутянської академії не подали до публічного відома причин, які спонукали їх творити подвійні національні святкування.

Це пояснюється тим, що в обох випадках переважала інтенція знайти спільну мову в будучому. Филаделфія, 18. березня 1952.

За Управу Осередка СУМА ім. УПА в Филаделфії:

Теодор Крочак — голова; **Степан Голуб** — секретар.

Торонто, Онт.

Черговий успіх театру Г. Ярошевича

Культурно-мистецьке життя Торонта, яке розгортається все краще і краще, годі собі сьогодні уявити без Українського Народного Театру під керівництвом Григора Ярошевича. Це одинокий тут театральний ансамбль, який згуртував коло себе поважні акторські сили і який, поставивши собі ідею служити із сцени загальній справі, з кожною виставою добивається все кращих успіхів та стає поволі невід'ємним фактором українського Торонта.

Вже до цього часу мав Український Народний Театр поважний мистецький дорібок за собою. Два роки вже українці Торонта мають високої якости вистави, головно з побутового репертуару, що серед старої та нової еміґрації находить завжди щиру прихильність і зацікавлення. Минулого року Театр зробив поїздку по Західній Канаді і зустрів і там сердечне відношення до себе, — ця поїздка була одним великим успіхом вже хоч би тільки з морального боку. Заохочений нею Театр взявся ще пильніше до праці і сьогодні можна з цього тільки радіти: українське Торонто дістає свій власний високоякісний театр, за який перед ніким не доведеться соромитись.

Ансамбль Українського Народного Театру складається так з досвідчених та відомих фахових театральних артистів, як і з талановитих молодших сил і аматорів. Душею його є дві пари відомих і заслужених мистців, саме керівник Театру Григорій Ярошевич і його дружина, піяністка Антоніна Степняк, та режисер Театру Микола Тагаїв з дружиною Ганною, відомою співачкою і характеристичною акторкою. Довгі літа праці на рідній сцені, глибокий і повний баритон Григорія Ярошевича давно добули йому найвище признання та високі нагороди і коли він з'являється на сцені, з кожного його руху, з міміки і гри вичувається мистця-актора, яким чванилися найкращі театри України. Те саме можна сказати і про Миколу Тагаїва. Він не тільки талановитий, вправний і досвідчений режисер, якого руку пізнати на кожній подробиці вистави, але й високої кляси актор з добрим тенором, незрівняний та переконливий так у ролі батька в „Суєті", як в веселій ролі Каленика з „Майської ночі". Незаступна, іноді просто капітальна є і пані Тагаїва, що в ролі молодиць, скупих жінок, хазяйок на вечерницях завжди свіжа, винахідлива, цікава та крім цього диспонує все ще високоякісним сопраном. Кажемо „все ще", бо обоє Тагаїви працюють уже поверх чверть століття на українській сцені, а її умовини, зокрема ж тепер, коли пані Тагаїва працює на хліб в душній та прикрій з кожного погляду „шапі", аж ніяк не умовини для того, щоб зберегти такий тендітний та культурний, як у неї, голос. Не інакше воно і з панею Антоніною Степняк: вона, надзвичайна піяністка і талановита, з довголітнім сценічним досвідом артистка, працює якраз на такій роботі, що нищить пальці і здеревнює руки . . .

Про ці речі прикро писати. Бо так воно є і з іншими акторами Народного Театру, — з відомим співаком С. Шульгою, кол. артисткою львівських театрів М. Слюзарівною, культурним актором І. Ільковим та всіми їх друзями з колективу. І пишемо про це не тому, щоб подавати безнадійні рецепти, як бідькатись над недолею тих, які нам кожний раз дають своєю появою на сцені культурний відпочинок після твердих буднів та вносять веселий, шумливий гумор в наші, не надто веселі, часи. Ні, якщо підкреслюємо ці речі, робимо це тільки для історії нашої еміґрації та для признання всьому колективову Театру Г. Ярошевича, що в таких іменно умовинах працює, йде крок за кроком вперед і добивається успіху за успіхом.

Останнім таким великим успіхом Театру була постанова „Майської ночі", музичної комедії на три дії М. Гоголя з музикою М. Лисенка, що проходила при набитій залі Православної Громади в Торонті в неділю 24. лютого ц. р. Ця комедія, що рідко появляється на українській сцені, бо ставить спеціяльні вимоги і до акторського складу і до технічного вивінування сцени, була — ми зарискували б твердженням, — переломовою постановою Театру Г. Ярошевича. Кажемо „переломовою", бо ввесь ансамбль Театру доказав у ній, що може братися за трудніші і вибагливіші вистави, що має для цього і відповідний склад акторів і вміє подбати про можливі в наших умовинах сценічні ефекти.

„Майська ніч", в якій ролю Макогоненка взяв Г. Ярошевич, Каленика — М. Тагаїв, Левка — С. Шульга (дуже добрий в останній дії), Панночки-русалки відома співачка Іраїда Черняк, Зовиці — п-ні Тагаїва, писаря — І. Ільків та Галі — молода Н. Миколенко, що йде крок за кроком до повного акторського розквіту, була чи не найкращою постановою з усіх, що їх можна було бачити в Торонті досі (маємо на увазі місцеві ансамблі і сцени). Це був справжній концерт українського щирого, погідного і життєрадісного гумору, що плив повних дві години із сцени і якому вторували в набитій залі майже безупинні вибухи сміху та на зміну їм оплески. Навіть остання сцена з русалками коло ставку та розваленого дворища і зокрема сцена в'їзду Панночки на запряженій у два лебеді черепашині була, дякуючи мистцеві А. Струверові, що оформлював декорацію третьої дії, — надзвичайна, справді романтична і казкова та залишила у всіх глядачів незабутнє враження. Танок русалок, їх строї і співи були виконані бездоганно.

Словом — це був успіх, черговий успіх нашого Театру. Глядачі виходили вдоволені, погідні і вдячні театральному ансамблеві за дві години справді культурної насолоди й розваги. Добра півтисячка людей не змогла дістати білетів. І вона нетерпляче ждала на повторення „Майської ночі".

До господарів залі ми мали б претенсію: Заля Православної Громади використовується залюбки Театром Г. Ярошевича та місцевими і приїжджими мистцями. За залю беруть з них добрі гроші. Чи з тих грошей не можна б подбати, щоб цю залю нарешті відкурити, щоб не виглядала вона на печеру та чи не можна б вставити в ній вентиляторів, щоб дим курців з коридорів не входив на залю і не дусив акторів, співаків та публіку? Ми не гадаємо, що господарі залі наставлені виключно на бизнес, тобто на те, щоб найменшим коштом брати найбільші прибутки, ми все таки певні, що ця заля — громадський дім і тому вона мусить бути хоч би до деякої міри репрезентативна та гідна виступів такого театру, як Народний Театр під кер. Г. Ярошевича.

Анатоль Курдидик

ДОПОВІДЬ Й. ГІРНЯКА В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, дня 11-го квітня, там виступить дир. Йосип Гірняк з доповіддю на тему: „Гайдамаки Шевченка-Курбаса як новий етап українського народного театру". Доповідь відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню та почнеться о год. 7:30 ввечорі.

Ню Йорк, Н. Й.

Річні Збори Української Студентської Громади

29 березня ц. р. зібралася українська студентська молодь, об'єднана в УСГ — Ню Йорк, щоб відбути свої Загальні Збори, заслухати звітів уступаючої Управи, призадуматись над актуальними питаннями Громади та обрати нові керівні органи.

Збори відкрив голова УСГ п. Л. Гуцалюк, після чого ведення Зборами перебрала Ділова Президія в складі д-р Б. Панчук, М. Ільків та Л. Голіята. Зборам надіслано привітання від Представництва ЦЕСУС-у на Америку. Вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять члена Громади бл. п. Франка Капітана.

Після заслухання звітів уступаючої Управи учасники Зборів у широкій дискусії висловлювалися про потребу посилення діяльности Громади; розгорнення студійної політики з метою допомогти відновити студії тій частині студентської молоді, яка ще досі не могла включитися в нормальний процес студій.

Уділюючи абсолюторію уступаючій Управі, Збори одобрили пропозицію Комісії-матки складу нової Управи УСГ:

Голова — О. Шевченко; заступник — Л. Хома; секретар — О. Глют; орг. референт — З. Кравець; реф. студій — Б. Кекиш; реф. зовнішніх зв'язків — В. Дмитріюк; культ.-осв. референт — Л. Храплива; реф. преси й інформації — Л. Гуцалюк; фінансовий — І. Груда; реф. сусп. опіки — В. Гайдук.

Контрольна Комісія: інж. І. Гута — голова; д-р Б. Гук і Т. Шарко — члени.

Товариський Суд: д-р Б. Панчук — голова; О. Мороз да В. Рак — члени.

На закінчення Зборів О. Шевченко, дякуючи, в імені новообраної Управи, за довір'я учасникам зборів, висловив побажання затіснити співпрацю гурт" студентів-членів УСГ та запевнив, що нова Управа, будучи свідома тих завдань, які перебрала, доложить всіх зусиль, щоб зреалізувати те, що бажає членство УСГ і чого вимагає українське суспільство.

Можна сподіватися, що „омолоджений" склад нової Управи УСГ відновить традиційний характер студентської діяльности внутрі Громади і її ролю в суспільно-громадському житті.

Учасник

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

М. Костомарів про правописне питання

Кожному вільно мати свій погляд на будь-яку справу, в тому й на правописну. Але це не значить, що кожному вільно вносити баламутство, хоча б і в зовсім ясні справи.

Говоримо це цілком теоретично, не маючи на увазі останніх конкретних виступів в „Свободі" на правописні та мовні теми. Не зважаючи на існування авторитетних постанов „соборницького" характеру в правописній справі, навіть в практиці нашої преси є кричущі ухилення від цих постанов. Щож до принципових міркувань, то тут вже майже кожна пересічна інтеліґентна людина має свої оригінальні погляди, які уважає за необхідне афішувати і рекомендувати.

Тому не зайвим буде навести мудрі слова Костомарова, хоч він і не був фахівцем в правописній справі, але як науковець розумів, що це є царина, де рішаючий голос мають фахівці, а всій письменницькій братії належиться того голосу слухатися. Бо коли триматися в правописній справі погляду, що не людина для суботи, а субота (цебто правопис) для людини, то може статися „вавилонська" нерозуміння один одного.

Отже в листі Костомарова до Ѳ. Кониського з 1863 року читаємо:

„На високоповажний лист Ваш маю по щирій правді одказати, що підіймати речі та сварки за правопис єсть-то педантство і школярство, котре не тільки жадної користи не принесе, але ще й народній нашій справі у великій перешкоді стане. Нехай лучше правопис неладний буде, та література цвістиме і народ підноситься, ніж правописа ради стати важнішому ділу. А вона стане запевне, як тільки ми почнемо про той правопис теревені гнути. Для нас, дякувати Богові, не прийшов ще час александрійської школи, ми ще живучою силою дишемо. Добре, що багато книжок Кулішівським правописом надруковано, і стала громада до єдиного привчатися. Не турбуйте ж її дурно, бо за те великий і тяжкий гріх на себе озьмете. Нічого розбирати, чи він найліпший, чи найпоганіший, уважайте на те тільки, що його принято".

Кониський сам видрукував цього листа в львівському „Ділі" по смерти Костомарова, а М. Возняк передрукував його між іншими листами Костомарова до Кониського в журналі М. Грушевського „Україна" (1925 р. кн. 3., ст. 74).

Ми вже далеко відійшли від тих часів, коли треба було ще захищати самі основи фонетичного правопису-кулішівку, коли не було в нас ні авторитетних установ, ні авторитетних постанов, тому тверезий голос Костомарова може прислужитися й на науку нашим сучасникам.

В. П.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться 12. квітня о год. 8. ввечорі. Проситься всіх членів прибути і вирівняти залеглі чл. вкладки. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

ЯНҐСТАВН, О. — Тов. ім. О. Бассараб, від. 348, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, зараз по великій Сл. Божій, в церковній галі, 526 Вест Рейн Еве. Проситься всіх членів прийти, заплатити свої вкладки і вирівняти довг, бо за нікого не будемо висилати вкладок. — В. Дубас, предс; П. Стахура, кас.; Т. Періг, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Повідомляється членів Бр. св. О. Николая, від. 175, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, о год. 1. пополудні, в У. Н. Домі при Martin і Mich. Проситься всіх членів прийти на збори в повище означений час. — В. Поцілуйко, рек. сек.

МЕКІЗ РАКС, ПА. — Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє, що мітинґ відбудеться в неділю, 13. квітня, о год. 12:15 вполудне, в галі У. Н. Дому. Проситься членів прийти на мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — В. Рудавський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Бр. св. О. Николая, від. 106, що з огляду на Великодну неділю, 20. квітня, на яку припадають наші збори, будемо збирати вкладки 13. і 27. квітня. Тож проситься членів прибути численно 13. квітня і заплатити свої вкладки, а нововписані члени повинні прибути 27. квітня, в неділю, до Союзового Дому, 843 N. Western Ave., о год. 12:30 вполудне та заплатити свою першу вкладку. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — В неділю, 13. квітня, о год. 1:30 пополудні відбудуться в салі УДКлюбу при 2376 Ґрейлінґ місячні сходини від. 94 ім. М. Шашкевича. В програмі сходин є фінансовий звіт за перший квартал 1952 року, вибір делеґатів на Зізд УККА і інші справи. — М. Шаран, в. р., предс.; М. Прихітко, в. р., фін. секр.; Е. Зубальський, в. р., рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, о год. 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Пригадується всім тим, що залягають з плаченням належитости, щоби старалися платити на час. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє, що місячні збори відбудуться 13. квітня о год. 4:30 пополудні. Просимо всіх членів прибути на означений час. Напоминається довгуючих членів вирівняти свою залеглість. — Уряд.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, о год. 1:30 пополудні, в Укр. Галі на 2-ій вул. 213 Скунмекер Ев. Проситься всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — П. Янковський, предс.; Й. Кудлик, кас.; М. Куць, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться в суботу, 12. квітня, о год. 7:30 ввеч., в церковній залі. Контр. комісія здасть звіт за минулих 3 місяці. Увага! Збори цего місяця відбудуться в суботу тому, що на неділю, 13. квітня, припадає Великдень. Проситься всіх членів прибути на збори. — М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячний мітинґ Сестр. Рож. Пресв. Богородиці від. 36, відбудеться в неділю 13. квітня в церковній галі в 5:00 год. пополудні. Проситься всіх члениць прийти на мітинґ. Маємо ще союзові календарі на продаж. Просимо теж члениць принести свої адреси аби уряд знав, де хто мешкає. — Ю. Лиса, предс.; Х. Бялецька, касир; С. Гунька, секр.

ГАНОВЕР, Па. — Бр. Преобр. Господнього від. 29 повідомляє, що збори відбудуться в неділю 13. квітня, о год. 2-гій пополудні в церковній галі. Просимо всіх членів прийти на цей мітинґ. — С. Грозю, предс.; М. Грозю, кас.; М. Милищак, секр.

ПАВНТОН, Масс. — Місячні збори від. 122. Тов. ім. Тараса Шевченка відбудуться в неділю 13. квітня о год. 2:00 пополудні в Укр. Домі на 14 Мапля Евеню. Просимо всіх членів бути присутніми, бо є деякі важні справи до полагодження. — В. Туркало, предс.; Х. Салата, кас.; М. Дрань, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375. подає до відома, що збори відбудуться в неділю, 13. квітня ц. р. о год. 1-ій після обіду в залі Укр. Клюбу при 847 N. Franklin St.. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — В. Василюк, гол.; О. Грималяк, П. Іваш.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов" від. 45 повідомляє, що збори відбудуться в неділю 13. ц. м., на яких будемо вирішувати дуже важні справи, а тому всі обов'язково повинні явитись. Члени, що довгують, повинні вирівняти свої довги, щоб не було потреби їх суспендувати. Будемо вибирати делеґатів на „Конґрес У.К.К." Повідомляємо, що кожний член, згідно з ухвалою, має заплатити бодай за один тикет на баль, що буде цього місяця.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. „Володимира" від. 130, повідомляє, що квартальні збори відбудуться в суботу 12-го квітня, о год. 8-мій увечорі в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів 33 Е. 7 вул. Проситься всіх членів прийти на означений час, та вислухати звітів урядників і Контрольної Комісії за чвертьріччя. — Й. Марків, предс.; М. Кравчук, кас.; Г. Лучанко, фін. секр.; І. Малець, рек. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 12. квітня, о год. 7:30 ввечорі в галі 675 Савт 19 вул. Просимо прибути на ці збори і заплатити свої вкладки. Є багато різних справ до полагодження. — В. Ткач, предс.; А. Барон, кас.; А. Мудровський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 13. квітня, в парафіяльній салі при 74 Геррис Ев., в год. 1. пополудні точно. Ці збори відбудуться тиждень скорше з причини Великодня. Просимо всіх членів прибути на ці збори обовязково, щоб вислухати звітів уряду і контр. комісії за перший квартал. На тих зборах буде звіт гол. радного У. Н. Союзу з річного засідання Гол. Уряду. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Подається до відома членам Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори, які мали відбутись в суботу, 12. квітня, не відбудуться, але за це урядники цього вечора будуть збирати місячні вкладки від 7. години ввечорі. Тому всі члени зобовязані прибути і заплатити свої місячні вкладки. Також напоминаємо довгуючих членів прибути і вирівняти свої залеглости. — Уряд.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Місячний мітинґ Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудеться не 20. квітня, але 13. квітня, тому, що 20. квітня є Великдень. Проситься членів прибути на цей мітинґ і привести нових членів. — М. Вітів, предс.; М. Зельвак, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, буде мати мітинґ 12. квітня о 8. год. точно в укр. галі на Проспект вул. Просимо всіх членів приходити на мітинґи. — Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, о год. 2. пополудні, в домівці У. Н. Дому, 237 Hope Ave. В цім місяці збори відбудуться тиждень скорше як звичайно тому, що в третю неділю припадають Великодні Свята. Проситься всіх членів прийти конечно на збори. — М. Лелет, гол.; П. Головачук, фін. секр.; Ф. Ґулька, кас.; В. Марущак, рек. секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 12. квітня, в год. 7:30 ввечорі де звичайно. Напоминається членів приходити на час і вирівнювати свої вкладки. Хто з членів не міг би прийти на збори, хай принесе або вишле вкладку до секретаря на адресу: A. Andrijciw, 19 E. Price St.. Linden, N. J. — Уряд.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім своїм членам, що зогляду на Великдень, що припадає в третю неділю, квартальний мітинґ відбудеться тиждень скорше, а саме 13. квітня точно о год. 6. ввечорі. Проситься всіх прибути на час та полагодити справи, які будуть на порядку дня і заплатити свої місячні вкладки. Збори будуть в галі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. — В. Максимюк, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться цим разом 13. квітня, в неділю, в 2-ій год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибувати численніше на збори і приносити свої вкладки на означений час. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, в год. 1. сполудня, в Домі Тов. У. А. Горожан, 847 Норт Френклин вул. Збори відбудуться тиждень скорше як звичайно, бо на третю неділю припадає Великдень. Проситься членів прибути на час і заплатити свої місячні вкладки. — С. Чорномаз, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 13. квітня о год. 2. пополудні в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; М. Лісний, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 12. квітня, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії за перший квартал. Довгуючих членів проситься вирівняти свій довг. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Від. 204 повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 12. квітня, в галі 334 Іст 14 Стр., о год. 8. ввечорі. Присутність членів обовязкова, бо на цих зборах роздається членам тикети на пікнік, який відбудеться в червні. Звертається увагу членам, що ми не колектуємо вкладок по хатах, натомість збираємо їх кожної суботи від 7—9 год. ввечорі, у вище згаданій галі. Прохається членів платити свої вкладки найдалі до 25. кожного місяця. — П. Марко, предс.; І. Крочак, кас.; В. Гасій, фін. секр.; Г. Бакуменко, рек. секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори вібудуться в неділю, 13. квітня, о год. 2. пополудні. Просимо членів прийти на збори і вирівняти свої місячні вкладки. — М. Філь, предс.; В. Палюх, кас.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні і місячні збори Т-ва Зоря, від. 69, відбудуться в пятницю, 11. квітня, в 8 год. ввечорі, в галі Укр. Клюбу ім. Драгоманова, 39 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — І. Єдинак, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 12. квітня, в год. 7. ввечорі, в домі Громади на Лавренц вул. Проситься всіх членів бути присутніми на зборах в дуже важній справі. — І. Жмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", від. 163, відбудуться 13. квітня в Домі Горожан, 847 North Franklin St., в 1. год. пополудні. Проситься всіх членів бути на означений час, бо є важні справи до вирішення. Пригадується всім довжникам вирівняти свої залеглости. — П. Мельник, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори членів „Дністра", від. 361, відбудуться в суботу, 12. квітня, о год. 8. ввечорі, в залі Укр. Катол. Ветеранів, 33 Е. 7. вул. У програмі зборів квартальний фінансовий звіт, інформація про хід Надзвичайних Загальних Зборів та справа набуття членами „Дністра" шерів Укр. Нар. Дому. Крім того біжучі справи. Перед зборами приймається вплату членських внесків. Закликається членів прибути громадно на збори. — М. Малетич, пр.; П. Кучма, фін. секр.; І. Собенко, кас.; В. Барагура, рек. секр.

ЮТІКА, Н. Й. — Чвертьрічні збори від. 58 відбудуться в суботу, 12. квітня, о годині 6. ввечорі, в церковній залі, 209 First St. Проситься всіх членів прибути на збори і в той спосіб вислухати чвертьрічний звіт з діяльности нової управи. Маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається про вирівняння членських належитостей. Бажаючих вступити в ряди У. Н. Союзу проситься прибути на збори. — В. Запаранюк, фін. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. квітня в У. Н. Домі, 517 Галет вул., точно о год. 7:30 ввечорі. Взивається все членство прибути точно на час. Обовязком кожного члена є прийти на збори і заплатити свою вкладку і вирівняти свій довг. — М. Галькевич, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8, які припадали на день Великодня, 20. квітня, відбудуться в неділю, 13-го квітня, о год. 2. пополудні, в клюбі, 13 Вашинґтон вул. Проситься всіх членів конечно прибути та заплатити належні вкладки.—В. Мандзій, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, в галі парафіяльній, 803 Фронт Стр. Проситься членів прийти на час і сповнити свої членські обовязки. Члени, що платять річно чи що 6 міс., повинні заплатити найдалі до 25-го. Довгуючі члени, як не заплатять цього місяця, будуть суспендовані. — Н. Рудакевич, предс.; Г. Біленкий, кас.; І. Федорак, секр.

„ТОВАРИСТВО СПРИЯННЯ УНРАДІ в БОФАЛО, Н. Й.
повідомляє, що дня 13. КВІТНЯ ц. р. (неділя) відбудеться о год. 11:30 у Православній Церкві при Віллям Стріт 780
ПАНАХИДА
по бл. п. проф. ІСААКОВІ МАЗЕПІ б. премієрі Уряду Української Народної Республіки.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. квітня, точно в 2. год. попол., в Домі Клюбу. Просимо, щоби всі як один, були присутні. — В. Новак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Повідомляється членів від. 123 Пр. Богородиці, що мітинґ буде 13. квітня в церковній галі при Норт Мейн, зараз по Сл. Божій. Зборів у третю неділю, зогляду на Великдень, не буде. Проситься прийти на мітинґ і вирівняти свої довги. — М. Евасев, предс.; Т. Назар, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великодного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошеня залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 15-го квітня ц. р.

ТАРЗАН, ч. 2807. Присуд смерти.

„На бороду!" — вигукнув Хірам. „Наші рушниці! Де ти їх знайшов?"

„Маємо подякувати за це Отаму" — відповів Тарзан.

„Тіра не дотримає свого слова, Тарзане" — твердила Гелена. „Мабуть, ні" — докинув Тарзан. „Взнаємо, коли Отаму вернеться".

„Ти зробив злу угоду, Тарзане", заявляв похмуро Отаму. „Завтра вполудне Тіра задумує вас усіх зложити в жертву Маатові Шу!"